

Asia: VN/14657/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain 2 ja 3 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Uudenmaan ELY-keskus kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain 2 ja 3 § muuttamisesta. ELY-keskuksen vastuulla ovat maahanmuuttajien kotoutumisen ja asettautumisen ja hyvien väestösuhteiden edistämisen tehtävät toimialueellaan.

Esityksen tavoitteena on edistää maahan muuttaneiden lasten varhaiskasvatukseen osallistumista ja nopeuttaa maahan muuttaneiden perheiden, erityisesti äitien kotoutumista. Tämä toteutettaisiin tekemällä muutoksia lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annettuun lakiin siten, että kotihoidon tuen saamiselle olisi kolmen vuoden asumisaikavaatimus.

Uudenmaan ELY-keskus pitää esityksen tavoitteita eli lasten varhaiskasvatukseen osallistumista sekä maahan muuttaneiden nopeampaa kotoutumista kannatettavina. Sen sijaan Uudenmaan ELY-keskus esittää huolensa siitä, että ehdotetut lakimuutokset olisivat toteutuessaan syrjiviä ilman, että ne kuitenkaan suoranaisesti edesauttaisivat nopeampaa kotoutumista.

Kotihoidon tuki on universaali perhe-etuus, jonka tavoitteena on mahdollistaa vanhemmille lapsen hoito kuten he näkevät parhaaksi omalle alle 3-vuotiaalle lapselleen. Lapsen kotona hoitaminen tukee äidinkielen vahvistumista, mikä on pohja myös muulle kielitaidolle. Erityisesti pakolaistaustaisilla perheillä voi olla traumaattisia kokemuksia ja kotihoito on mahdollisuus rakentaa turvallisuuden tunnetta sekä lapsen kiintymyssuhdetta.

Toteutuessaan lakiehdotus poistaisi maahan muuttaneelta vanhemmalta tai perheeltä valinnanvapauden lapsensa hoidon järjestämisen suhteen. Tämä koskisi myös perheitä, joissa toinen vanhemmista ei täytä asumisaikavelvoitetta ja asettaisi myös Suomessa syntyneet ja mahdollisesti koko ikänsä asuneet henkilöt keskenään eriarvoiseen asemaan.

Toinen ongelmakohta esityksessä on sen velvoittavuus perheille riippumatta siitä, kuinka hyvin yhteiskunta pystyy toteuttamaan kotoutumispalveluiden järjestämistä koskevat velvoitteensa. Tammi-kesäkuussa Uudellamaalla juuri maahan muuttaneet henkilöt ovat odottaneet suomen kielen kurssille pääsyä keskimäärin 128 päivää.

Uudenmaan ELY-keskus on lausuntoa laatiessaan konsultoinut valtakunnallisessa Maahan muuttaneiden toimiva arki (ESR+) - kokonaisuudessa toimivien, kotivanhempien työelämäosallisuuden tukea kehittäviä hankkeita. Hankkeissa on tuettu vanhempia ja lapsia kotoutumisessa tarjoamalla vanhemmille kielikursseja, ura-ohjausta tai osa-aikatyötä niin, että vanhempi voi hoitaa lastaan kotona ja hankkeissa on luotu toimivia käytäntöjä kotivanhempien kotoutumisen edistämiseksi.

Universaalien etuuksien poistamisen sijaan olisikin tarkoituksenmukaisempaa että lainsäädännöllä ja kuntien rahoituksella turvattaisiin joustava ja nopea pääsy kotoutumispalveluihin, jotka tukisivat myös kotona lasta hoitavan, maahan muuttaneen vanhemman kotoutumista ja työelämäosallisuutta pakottamisen sijaan. Myös lastenhoidon joustavaa ajallista saatavuutta, luotettavuutta ja saavutettavuutta tulisi kehittää edelleen naisten opiskelun ja työssäkäynnin vahvistamiseksi. Kotoutumista edistää yhteiskunnan, mukaan lukien viranomaisten vastaanottavuus ja puolestaan hidastaa kotoutujan kokema eriarvoisuus ja syrjintä. Esitys osuu aikaan, jolloin valtio on leikkaamassa lisää peräti 30 miljoonaa euroa kotoutumisen edistämisestä, jolloin kunnilla on entistä vähemmän keinoja kotoutumispalveluiden lisäämiseen.

Tuovinen Minna
Uudenmaan ELY